

Gdzie są granice demokracji bezpośredniej?

Czy władza w demokratycznym społeczeństwie powinna być wyrazicielem jego woli, czy może raczej działać samodzielnie — na podstawie zaufania, którym społeczeństwo obdarzyło swoje elity? Dlaczego ludzie niechętnie angażują się w procesy demokratyczne? Jak to się stało, że udział w akcie demokracji bezpośredniej jest dziś aktem kontestacji polityki? Czy wszyscy obywatele są wystarczająco kompetentni, żeby podejmować ważne decyzje polityczne?

Uczestnicy panelu dyskusyjnego „Gdzie są granice demokracji bezpośredniej?”, który odbył się w 26 marca br. w Audytorium Maximum Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej w ramach X Festiwalu Nauki, rozmawiali na temat kondycji demokracji w Polsce i kierunków w jakich zmierza obywatelska partycypacja. W dyskusji udział wzięli: prof. dr hab. Andrzej Rychard z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, prof. zw. dr hab. Jacek Wódz, socjolog, rektor Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej w latach 2002-2004 oraz Marcin Bazylak, pełnomocnik prezydenta Dąbrowy Górniczej. Moderatorem spotkania był red. Jacek Żakowski.

— Obecnie system demokracji w Polsce zamyka się i staje się coraz węższy. Coraz mniej osób się w nim odnajduje, coraz mniej go rozumie i realizuje w jego ramach swoje aspiracje. W tym samym czasie rozkwita życie poza systemem, rozwijają się ruchy miejskie, które zazwyczaj działają krótko, ale powstają, by zrealizować określony cel — mówił prof. dr hab. Andrzej Rychard, zwracając jednocześnie uwagę na pewne zagrożenia: — Ludzie, aby działać, muszą mieć określony cel i czytelny dla nich komunikat. Czy faktycznie powinniśmy podejmować decyzję o sprawach tak ważnych, jak np. elektrownia atomowa, czy GMO na podstawie opinii osób, które nie posiadają w tym zakresie ugruntowanej wiedzy i kompetencji? Demokracja bezpośrednia narażona jest także na zakusy i wpływy różnej maści populistów, czy sił, które przy jej pomocy, będą chciały zrealizować własne cele. Przed tym demokrację należy chronić — zaznaczył socjolog.

Steppin' off the Edge

Civil Disobedience

“Civil disobedience is a key missing ingredient of today's democracy. Hoaxes are just one of many, many, many things you can do creatively to get things changing. To bring attention to issues so that people are mobilized and galvanized to take action.”

Yes Man

#0024

Z kolei redaktor Jacek Żakowski zwrócił uwagę, że społeczeństwo zdaje sobie sprawę, że jego przedstawiciele działają coraz mniej świadomie. — Wystarczy przyrzeć się pracy posłów. Podczas posiedzenia mają do przegłosowania kilkaset uchwał. Zwykle głosują tak jak wskazuje im przewodniczący klubu parlamentarnego, bo nie są w stanie szczegółowo zapoznać się z tematem obrad. My o tym wiemy, jako społeczeństwo jesteśmy w tym względzie coraz bardziej świadomi. Ale przedstawiciele władzy wszystkich szczebli, też zdają sobie z tego sprawę — zauważył dziennikarz, podkreślając: — Sensem demokracji bezpośredniej jest aktywizacja, przebudzenie demokracji pośredniej. Problem w tym, że Polacy żyją „w rodzinie”, nie „w społeczeństwie”.

Tymczasem proces rosnącej aktywności obywatelskiej można obserwować w Dąbrowie Górniczej, gdzie trwają właśnie przygotowania do drugiej edycji budżetu partycypacyjnego. — Dajemy mieszkańcom możliwość podjęcia konkretnej decyzji; co chcą zmienić w swojej dzielnicy, jak zagospodarować środki finansowe, które przeznaczyliśmy do ich dyspozycji. Obserwujemy jak ludzie się spotykają, jak wychodzą do siebie, by zdecydować o kształcie czy wyglądzie wspólnej dla nich przestrzeni. Czasem przychodzi mniej, czasem więcej mieszkańców, ale wtedy przekazujemy im słowa red. Jacka Żakowskiego: „Demokracja jest dla chętnych” — mówił Marcin Bazylak. — Nieustannie zachęcamy radnych, niezależnie od politycznej opcji do aktywnego włączenia się w ten proces, oddolnego animowania toczącej się dyskusji w dzielnicach czy okręgach. Część radzi sobie z tym nieźle, inni wyłączyli się na własne życzenie. Wymierną wartością budżetu partycypacyjnego, są nie tylko poczynione inwestycje, które „wydyskutowali” mieszkańcy. Najbardziej zależy nam na ich aktywności i w końcu zerwaniu z podziałem „my i oni” — podkreślał pełnomocnik prezydenta.

Zdaniem prof. Jacka Wodza uczestnicy procesów demokratycznych w Polsce muszą uważać na pewne pułapki i prawne paradoksy. — Czy zwrócili Państwo uwagę, że konstrukcja referendum, jest tak naprawdę jego dekonstrukcją? Aby obronić prezydenta, wójta czy burmistrza wystarczy namawiać do nieuczestniczenia w głosowaniu referendalnym. W dodatku jest to decyzja nieodwracalna. Tymczasem posłowie, gdy zorientują się, że podjęcie ustawy było błędem, mogą ją

znowelizować, a w określonych przypadkach zarządzić reasumpcję głosowania. Sprawowanie władzy zarówno poprzez reprezentację, czy poprzez demokrację bezpośrednią, wymaga odpowiedzialności za podjętą decyzję. Tylko wtedy państwo będzie zdolne do samorządzenia — podsumowała przedstawiciel Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej.

Moderator:

Jacek Żakowski — polski dziennikarz i publicysta, komentator „Polityki”, autor serii wywiadów „Rozmowy Żakowskiego” oraz publicystyki na temat polityki krajowej, ekonomii i problematyki globalnej. Kierownik Katedry Dziennikarstwa Collegium Civitas. Gospodarz audycji w radio TOK FM oraz w TVP Info. Pierwszy prezes Polskiej Agencji Informacyjnej (w latach 1991-1992). Autor kilkunastu książek. Laureat licznych nagród, m.in. Dziennikarz Roku (1997) w plebiscywie miesięcznika Press, dwóch Wiktorów, nagrody Pen Clubu.

Uczestnicy:

prof. dr hab. Andrzej Rychard — socjolog, profesor nauk humanistycznych, wykładowca akademicki, zawodowo związany z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN, gdzie objął stanowiska profesora zwyczajnego i dyrektora tej jednostki, członek Collegium Invisibile i przewodniczący Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodową Radą Nauk Społecznych (ICSS) w ramach Polskiej Akademii Nauk, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

prof. zw. dr hab. Jacek Wódz — rektor Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej w latach 2002-2004, wykładowca w Katedrze Socjologii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej oraz Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; od 1992 roku dyrektor Ecole Internationale de Sciences Politiques w Katowicach; zainteresowania naukowe — socjologia polityki, antropologia polityki, socjologia regionów, patologia społeczna; autor ponad 200 publikacji, w tym ponad 20 książek, redaktor naczelny kwartalnika naukowego „Regiony Polski”.

Marcin Bazylak — Pełnomocnik Prezydenta Dąbrowy Górniczej, który koordynuje działania w obszarach: promocji, kultury i sportu, informatyki, kontaktów z mediami oraz współpracy międzysektorowej. Od lat związany z dąbrowskim samorządem. Zwolennik dialogu i orędownik włączania mieszkańców w współdecydowanie i zarządzanie miastem.

Wykład odbył się w ramach [X Festiwalu Nauki](http://www.wsb.edu.pl/index.php?idg=fn10) (http://www.wsb.edu.pl/index.php?idg=fn10), którego współorganizatorem jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej.

(Publikacja: 27-03-2014)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9614) (http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9614)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

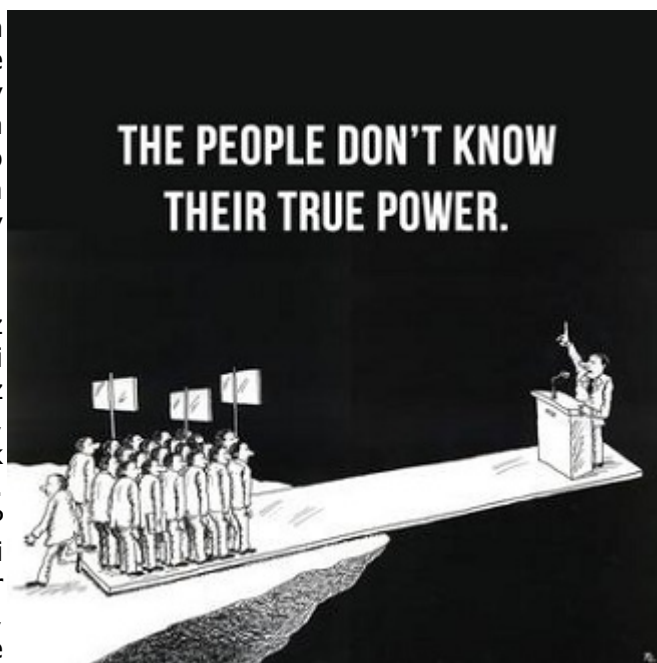
Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego

portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl